

Потрібно створювати міжгалузеві комплексні програми, вести більш активну пропаганду здорового способу життя населення, зокрема молоді, інформувати щодо безпечної сексуальної поведінки, шкідливості вживання алкоголю та наркотиків.

Громадські організації проводять широку роботу щодо зменшення шкоди серед споживачів ін'єкційних наркотиків. І хоча зроблено багато, реалії сьогодення вимагають посилення уваги до проблеми ВІЛ/СНІДу і залучення нових професійних та організаційних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранова Н. Соціально-економічні наслідки епідемії ВІЛ / СНІДу в Україні: прогнозування, моделювання, оцінка // Україна : аспекти праці. - 2006. - №1. - С. 19-25.
2. Довідкові матеріали про становище молоді та хід реалізації державної молодіжної політики в Україні. - К.:УкрНДІ проблем молоді, 2002.- 98с.
3. Кокіна В. Більше знати про СНІД не зайве // Урядовий кур'єр- 2006. - N199/24 жовт.
4. Молоді люди, які вживають ін'єкційні наркотики: Поінформованість, усвідомлення ризику ВІЛ-інфікування, поведінка. - К.,2001. -64с.
5. Про запобігання захворюванню на СНІД та соціальний захист населення : Закон України від 12 грудня 1991 року. - К.: Вид-тво „Україна”, 1993. - 13с.
6. Соціальна робота з дітьми та молоддю: проблеми, пошуки, перспективи // За заг. редакцією Пінчук І.М., Толстоухової С.В.-К.: УДЦССМ, 2000. Випуск 1.-276 с.
7. Яременко О. Аналіз економічної ефективності проектів з профілактики ВІЛ/СНІДу в Україні. - К.,2003. - 99с.

О.В. ТРОЦЕНКО

ДО ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ГЕЛІКОБАКТЕРІОЗУ

В статті розглядаються питання поширеності гелікобактеріозу серед населення України та шляхи профілактики.

В статье рассматриваются вопросы распространенности геликобактериоза в Украине и пути профилактики.

In this article the question about the spreading of infection Helicobacter pylori among population and prevention of infection Helicobacter pylori.

Численні епідеміологічні дослідження, проведені в багатьох країнах світу, свідчать про значну поширеність гелікобактерної інфекції та пов'язаної з нею захворюваннями шлунково-кишкового тракту. Величина розповсюдження інфекції у загальній популяції є досить різною в залежності від географічного регіону, умов навколишнього середовища, віку людей, економічного розвитку суспільства, чинників ризику (1). В країнах Східної Європи інфекція *Helicobacter pylori* (НР) являється однією з основних причин гастродуоденальної патології; її поширеність сягає 74 % в країнах, що розвиваються та 58 % - в розвинутих країнах (2). У державах з низьким соціальним і економічним статусом кількість інфікованих НР осіб у віці до 20 років становить близько 50 % популяції, а після 60 років життя – понад 80 % (3).

Раз у житті набуто інфікування НР може зберігатися протягом усього життя, існувати безсимптомно або перебігати з незначними диспепсичними розладами. Як відомо, довготривалий вплив НР на слизову оболонку гастродуоденальної зони призводить до виразкування, метаплазії, атрофії слизової оболонки і являється значним (у 80 % пацієнтів) фактором ризику розвитку раку шлунка. Так, наприклад, поширеність виразкової хвороби (ВХ) серед працюючого населення України протягом 1996 – 2003 р.р. постійно зростала; цей показник в 2003 р. склав 2434,3 і зріс в порівнянні з 1996 р. на 9,1 % (4). У Львівській області поширеність ВХ в 2006 р. становила 18,9 на 1000 населення (38085 хворих), а в 2007 р. – 18,6 на 1000 населення (37610 хворих).

Пошуки вакцини проти гелікобактеріозу поки що успіхів не мають. Проте, що стосується профілактики інфікування НР, то в цьому неабияку роль має відігравати просвітницька робота і видання масової літератури для населення. У польському виданні для пацієнтів (5) вказано, що понад 90 % людей взагалі не знають про існування бактерії НР. Дослідження проведені в США показали, що 90 % осіб, у котрих були прояви розладів шлунково-кишкового тракту переконані, що причиною

виразки є стрес, а 60 % думають, що це погіршеності дієти. Ця ж проблема мало освіченості населення в питаннях наслідків інфікування НР існує в Україні і потребує якнайшвидшого її розв'язання. Добру справу в цьому напрямку започаткували Передерій В.Г., Ткач С. М., Передерій О.В. (6), котрі пишуть: "Де людині, що страждає на виразкову хворобу або хронічний гастрит, достатньо популярно, науково, достовірно, на сьогоднішньому рівні, взнати про причини свого захворювання, можливості вилікуватися, про те, що його може очікувати в далекому (через десятки років) і не дуже далекому майбутньому?" В Україні сьогодні конче потрібна така література.

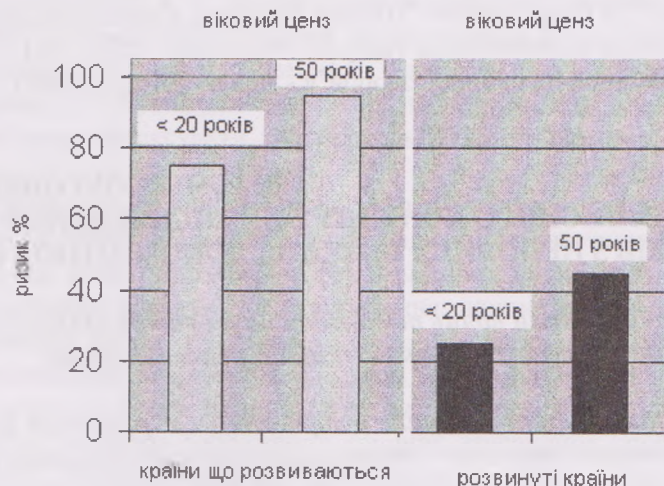

Рис. 1. Частота інфікування НР в країнах з різним соціальним і економічним статусом [Matysiak – Budnik T., Megraud F., 1998 (3)].

Фірсова Л.Д. (7) інформує про досвід діяльності "Школи для хворих на виразкову хворобу". Школа має за мету допомогу пацієнтам в організації способу життя з метою попереджень загострень хвороби. Найбільшу зацікавленість у пацієнтів цієї школи викликали такі теми занять, як: анатомія стравоходу, шлунка та дванадцятипалої кишки; поняття "виразкова хвороба", "виразка", "післявиразковий рубець", "деформація дванадцятипалої кишки", а також дієта хворих на виразкову хворобу, сучасні противиразкові препарати та їх застосування.

Значимість профілактики для кожної людини і суспільства найкраще продемонструвати принципами, сформульованими Папською Радою у справах душ пастирства служби охорони здоров'я і викладеними в Хартії працівників служби охорони здоров'я (8): "Служба охорони здоров'я орієнтує медичного працівника передусім на вжиття заходів профілактики. Профілактика краща від лікування, оскільки оберігає людину від прикрощів і страждань, зумовлених хворобою, а також звільняє суспільство від витрат, пов'язаних із нею, які мають не лише економічний вимір". І далі: "Запобігання є чимось більшим, ніж медично-лікувальне діяння. Тут ідеться про вплив на культуру шляхом повернення до забутих цінностей, відповідного виховання, поширення поміркованого і цілісного бачення життя, інформування про шкідливі звички, формування політичної єдності, яка б забезпечувала законодавчий ґрунт. Фактично можливість ефективної профілактики пов'язана не лише зі способами її проведення, але і з мотивацією, що лежить в її основі, конкретизацією та широким впровадженням її в культуру".

Отже, значна поширеність гелікобактеріозу, особливо серед працездатного населення України, призводить до важких захворювань і пов'язаних з цим моральних і матеріальних втрат.

Серед напрямків профілактики гелікобактеріозу слід надати просвітницькій роботі; вкрай необхідною є доступна науково-популярна медична література з висвітленням на сучасному рівні питань інфікування та запобігання інфікуванню НР, наслідків гелікобактеріозу.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Передерій В.Г., Ткач С.М., Скопиченко С.В. Язвенная болезнь. Прошлое. Настоящее. Будущее в мире и в Украине.- 2003.- 256 с.
2. Ткач С.М. Ведение больных с язвами желудка //Therapia.- 2008. - № 9. – с.64-66.
3. Matysiak-Budnik T., Megraud F. Helicobacter pylori w praktyce lekarskiej.- Paryz.- 1998.-

4. Федченко Ю.Г. Епідеміологічні особливості захворюваності і поширеності виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки серед працездатного населення України //Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2005.- №2.- с.46-50.
5. Choroby wrzodowej zoladka. Co powinienem wiedziec o swojej chorobie? Vademecum pacjenta.- Warszawa.
6. Передерий В.Г, Ткач С.М., Передерий О.В. Диагностика и лечение хронического гастрита, язвенной болезни желудка, язвенной болезни двенадцатиперстной кишки, болезни Менетрие, предупреждение злокачественной лимфомы и рака желудка, вызванных *Helicobacter pylori* в вопросах и ответах гастроэнтеролога врачу общей практики и пациенту.- Киев - 1999.- 188 с.
7. Фирсова Л.Д. Опыт работы "Школы больного язвенной болезнью двенадцатиперстной кишки"//Экспериментальная и клиническая гастроэнтерология.- 2003.- №1.- с.114.
8. Хартія працівників охорони здоров'я.- Львів: Свічадо.- 2001.- 96 с.

В. М. ЧЕРНОБРОВКІН, О. А. МАРУСЕНКО
РОЗВИТОК ЦІННІСНОГО КОНТИНУУМУ І ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ
СТАРШОКЛАСНИКІВ З НЕПОВНИХ СІМЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

В статті проаналізований вплив творчості на розвиток ціннісного континуума та підвищення стійкості до стресів старшокласників з неповних сімей.

В статье проанализировано влияние творчества на развитие ценностного континуума и повышение устойчивости к стрессам старшеклассников из неполных семей.

In the article, influencing of creation on development of valued continuum and increase of stability is analysed to stresses of senior pupils from incomplete families.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з актуальними науковими і практичними завданнями

У сучасній психологічній літературі останнім часом все більше уваги приділяється питанням творчої реалізації особистості, а також використанню елементів творчості, зокрема, у формі арттерапії, для вирішення досить широкого спектру психологічних проблем. Не менш актуальною проблемою сьогодні, з урахуванням сучасних соціокультурних реалій, є стан ціннісного континууму підростаючого покоління і характер реагування підлітків і осіб раннього юнацького віку на змінні умови соціального середовища.

Сім'я є тим соціокультурним середовищем, в якому дитина отримує свій первинний соціальний досвід. На думку Н. Ю. Синягиної, сучасна сім'я щільно включена в різні механізми суспільної взаємодії і будь-які соціально-економічні колізії не можуть не позначитися на якості дитячо-батьківських стосунків. Особливої уваги в цьому контексті заслуговують діти і підлітки з неповних сімей [14].

В результаті фрустрації однієї з базисних потреб дитини – потреби в батьківській любові і турботі з великою вірогідністю розвиваються деформації особистісної, когнітивної, афективної і поведінкової сфер, закладаються опозиційні форми поведінки [6]. І одним із стабілізуючих і розвиваючих чинників в подібній ситуації може стати творчий процес, в різних його варіаціях і формах.

У найзагальнішому сенсі творчість розглядається як діяльність, результатом якої є створення нових матеріальних і духовних цінностей, що породжує щось нове, чого раніше не було [3; 4; 7; 12].

Л. Н. Галігузова, розглядаючи процес творчості стосовно дітей, вказує, що «потрібно робити акцент на суб'єктивній стороні творчого процесу, на тому, що дитина відкриває і перетворює в собі, в своєму баченні світу незалежно від ступеня усвідомлення і зовнішньої результативності цього процесу» [4].

На думку Л.С. Виготського, творчість виявляється всюди, де людина уявляє, відступає від стереотипу, змінює, створює хоч часточку нового для інших або для самої себе [3].

Певну допомогу в поясненні механізмів позитивного впливу творчого процесу можуть надати роботи Н.І.Непомнящої, де постулюється наявність сутнісних, первинних властивостей людини, які актуалізуються в процесі творчості і гри [9].

Як підкреслює В. О. Моляко, у психологічному визначенні творчості мусить бути